

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Research) มุ่งศึกษาผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นผู้ดูแลเด็กที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ จำนวน 45,942 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2551)

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้ดูแลเด็กที่ประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย จำนวนทั้งสิ้น 400 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) (ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ, 2547, หน้า 132) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 5 โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ซึ่งใช้ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (1 คน/1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) โดยคิดเทียบตามสัดส่วนประชากรจำแนกตามอำเภอในแต่ละจังหวัดที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด คือ เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วจึงทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ การคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก (deep interview) โดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 12 คน ซึ่งกำหนดกลุ่มเป้าหมายโดยใช้เกณฑ์การเลือก คือ ผู้ดูแลเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวนภาคละ 3 คน จำนวน 4 ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้

ขั้นตอนการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามการศึกษาผลการดำเนินงานในการจัดการศึกษาของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทยที่ผู้วิจัยสร้างเองมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานในการจัดการศึกษาของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย

1.1.2 กำหนดขอบเขตเนื้อหาของแบบสอบถามและสร้างข้อคำถามจากข้อมูลที่ได้ทำการศึกษามาให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างเสนอให้ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญงานวิจัย 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องและความชัดเจนของข้อคำถาม ความเหมาะสมในการใช้ถ้อยคำและความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข (รายชื่อในภาคผนวก ก)

1.1.4 นำแบบสอบถามมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะของที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความถูกต้อง ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (รายชื่อในภาคผนวก ก)

1.1.5 นำแบบสอบถามมาแก้ไขปรับปรุงตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะปรับปรุงและนำเสนอที่ปรึกษางานวิจัยอีกครั้งหนึ่ง และนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้ดูแลเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน นำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .96

1.1.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเชื่อมั่นไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

1.2 ลักษณะแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ระดับความรู้ในการดูแลเด็กปฐมวัยของผู้ดูแลเด็ก ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แต่ละด้านมีมาตราส่วนไม่เหมือนกัน

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็ก ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แต่ละด้านมีมาตราส่วนไม่เหมือนกัน

ตอนที่ 4 การสนับสนุนจากหน่วยงานและชุมชน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แต่ละด้านมีมาตราส่วนไม่เหมือนกัน

ตอนที่ 5 การปฏิบัติงานในการดูแลเด็กของผู้ดูแลเด็ก ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แต่ละด้านมีมาตราส่วนไม่เหมือนกัน และข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง และส่งเสริมการดำเนินงานในการจัดการศึกษาของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด

(open-ended form question) เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง และส่งเสริมการดำเนินงาน การจัดการศึกษาของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีวิธีการดังนี้

1.3.1 จัดส่งแบบสอบถาม พร้อมส่งซองจดหมายเพื่อให้ผู้ดูแลเด็กส่งแบบสอบถาม กลับมา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

1.3.2 ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ทั้งหมด ผู้วิจัยนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของ แบบสอบถาม โดยคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามชุดที่สมบูรณ์ จำนวน 290 ชุด และนำมาวิเคราะห์ ข้อมูลต่อไป

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณค่าสถิติของข้อมูลที่ได้ จากแบบสอบถาม โดยวิธีการดังนี้

1.4.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และ ระยะเวลาการปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นคำถามแบบให้เลือกตอบ ใช้วิธีการ คำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage)

1.4.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ระดับความรู้ในการดูแลเด็กปฐมวัยของผู้ดูแลเด็ก แบบสอบถามตอนที่ 3 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็ก แบบสอบถามตอนที่ 4 การ สนับสนุนจากหน่วยงานและชุมชน และแบบสอบถามตอนที่ 5 การปฏิบัติงานในการดูแลเด็กของ ผู้ดูแลเด็ก เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

5	แทน	ระดับ	มากที่สุด
4	แทน	ระดับ	มาก
3	แทน	ระดับ	ปานกลาง
2	แทน	ระดับ	น้อย
1	แทน	ระดับ	น้อยที่สุด

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหา ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80	หมายถึง	น้อยที่สุด

ส่วนแบบสอบถามตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุง และส่งเสริมการดำเนินงานในการจัดการศึกษาของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย นำมาสรุปประเด็น และคำนวณเป็นค่าร้อยละ

1.4.4 เปรียบเทียบการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way Analysis of Variance-ANOVA) ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีของ Scheffe'

1.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.5.2 สถิติอนุมาน ได้แก่ วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance-ANOVA) ใช้สถิติ F-test และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

1.6 นำข้อมูลเบื้องต้นจากแบบสอบถามตอนที่ 2 และข้อเสนอแนะมาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก (deep interview) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 สร้างข้อคำถามเพื่อประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (deep interview) โดยนำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 – 5 และข้อเสนอแนะเป็นแนวทางสร้างข้อคำถาม มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.1.1 ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามจากนั้นนำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมารวมกันคำนวณหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งคำนวณจากความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นที่ต้องการวัดกับข้อคำถามที่สร้างขึ้น ดัชนีที่ใช้แสดงค่าความสัมพันธ์ เรียกว่า ดัชนีความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ ((Index of Item-Objective Congruence - IOC) โดยให้คะแนนระดับความสัมพันธ์ดังนี้ 1=สอดคล้อง 0=ไม่แน่ใจ -1= ไม่สอดคล้อง

2.1.2 ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยามแล้วนำมาหาค่าอัตราส่วนความตรงตามเนื้อหาโดยรวม (Content Validity Ration - CVR) หรือที่เรียกว่าเชิงตรรกะ ตามวิธีการของลอว์ซี (Lawshe) ได้ค่า CVR เท่ากับ .85

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีวิธีการดังนี้

2.2.1 การคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก (deep interview) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง และส่งเสริมการดำเนินงานในการจัดการศึกษาของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนา

เด็กเล็กของประเทศไทย โดยสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 12 คน ซึ่งกำหนดกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้เกณฑ์การเลือก ผู้ดูแลเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวนภาคละ 3 คน รวม 4 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้

2.2.2 นำข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในแบบสอบถามตอนที่ 2 - 5 และข้อเสนอแนะ มาเป็นประเด็นข้อคำถามในการจัดสนทนากลุ่ม 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) วิเคราะห์สภาพปัญหาการดำเนินงานในการจัดการศึกษาของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย
- 2) แนวทางแก้ไขปัญหาของการดำเนินงานในการจัดการศึกษาของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย
- 3) แนวทางส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานในการจัดการศึกษาของผู้ดูแลเด็กเล็กของประเทศไทยด้านต่างๆ
- 4) ข้อเสนอแนะด้านการดำเนินงานในการจัดการศึกษาของผู้ดูแลเด็กต่อภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (deep interview) เพื่อให้ได้ศึกษาแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง และส่งเสริมการดำเนินงานในการจัดการศึกษาของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย โดยการสังเคราะห์เนื้อหาด้วยการจัดหมวดหมู่และจัดลำดับ 4 ประเด็นข้างต้น โดยนำผลการวิจัยเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถาม และผลที่ได้จากการสนทนากลุ่มย่อยซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพกำหนดศึกษาแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง และส่งเสริมการดำเนินงานในการจัดการศึกษาของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของประเทศไทย และนำมาเขียนแจกแจงเป็นความถี่